

دانشگاه علوم پزشکی کرمان

دانشکده بهداشت

پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد اپیدمیولوژی

عنوان:

تعیین ساختار سنی-جنسی شبکه اجتماعی شهروندان بالای ۱۸ سال کرمان و برآورد

فراوانی شکست درمان متادون در کرمان در سال ۱۳۹۴

توسط: زینب حیدری

استاد راهنما: دکتر فرزانه ذوالعلی

اساتید مشاور: دکتر محمدرضا بانیشی - دکتر حمید شریفی

سال تحصیلی: 1395-1396

چکیده فارسی:

مقدمه و اهداف: یکی از بزرگترین مشکلات اغلب کشورها در عصر حاضر، پدیده سوء مصرف مواد است. درمان نگهدارنده متادون (MMT) یکی از مداخلاتی است که در راستای اهداف کاهش آسیب انجام می شود. از اهداف اصلی درمان نگهدارنده متادون افزایش پایداری بیماران به درمان و پیشگیری از عود اعتیاد و شکست درمان است اما پیشگیری از عود از چالش های عمده کنونی در درمان با متادون است. بدلیل استیگمای مرتبط با مصرف مواد و به تبع آن ترک مواد افراد در هنگام استفاده از خدمات MMT مشخصات دقیقی از خود به بجای نمی گذارند بنابراین، آمار دقیقی از نرخ شکست درمان وجود ندارد درحالی که داشتن آمار های صحیح جزء کلیدی و زیربنای سیاست های درمانی و حمایتی است.

استفاده از روش های مستقیم دربرآورد رفتارهای حساس علاوه بر نیاز به حجم بسیار بالای نمونه، به دلیل امتناع افراد از پاسخ گویی و یا دادن پاسخ های ناقص و اشتباه منجر به حصول برآوردهای غیر صحیح در این زمینه می شوند. بنابراین در این مطالعه سعی شد این چالش را با استفاده از روش غیر مستقیم بسط شبکه ای برطرف کنیم.

روش کار و مواد: این مطالعه مقطعی در شهر کرمان به منظور برآورد میزان شکست درمان نگهدارنده متادون با روش تعمیم شبکه ای صورت گرفت. در این مطالعه با یک فرآیند نمونه گیری چند مرحله ای 2550 فرد بالای 18 سال متناسب با توزیع سنی - جنسی در سرشماری سال 1390 انتخاب شدند و مورد مصاحبه چهره به چهره قرار گرفتند. در مطالعه حاضر به منظور برآورد میزان شکست درمان نگهدارنده متادون، توزیع سنی - جنسی هر فرد کرمانی محاسبه گردید. همچنین اندازه و توزیع سنی-جنسی شبکه اجتماعی مردان کرمانی نیز برآورد شد.

یافته ها: در این مطالعه تعداد افراد تحت درمان با متادون در مردان نزدیک به 10 برابر زنان بود در حالی که میزان شکست درمان در زنان 55 % و در مردان 52 % بدست آمد. نتایج مطالعه برآورد اندازه شبکه نشان داد که هر مرد بالای 18 سال کرمانی به طور متوسط 196 نفر متشکل از 103 مرد و 93 زن را می شناسد. همچنین هر فرد کرمانی به طور متوسط 234 نفر (138 زن و 96 مرد) را در شبکه اجتماعی خود می شناسد.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به میزان بالای شکست درمان نیاز به بررسی دوباره برنامه MMT می باشد. از سوی دیگر وجود میزان شکست بالا در زنان نسبت به مردان شناسایی نیاز زنان و انطباق خدمات درمانی با شرایط آنها باید در اولویت مراکز ترک اعتیاد قرار گیرد. همچنین نتایج حاصل از روش تعمیم شبکه ای تقریباً شبیه به نتایج روش های مستقیم است و این می تواند دلیل دیگری باشد بر کارآمدی روش های غیر مستقیم از جمله NSU برای برآورد رفتارهای پنهان و حساسی که سیستم ثبت دقیقی ندارند.

واژه های کلیدی: درمان نگهدارنده متادون، تعمیم شبکه ای، اندازه شبکه

Evaluation of the Treatment Failure Ratio in Individuals Receiving Methadone Maintenance Therapy via the Network Scale Up Method

Abstract

Background: Introduction & Objectives: One of the greatest problems of most countries in the current age is the phenomenon of drug abuse. Methadone Maintenance Treatment (MMT) is one of the goals of harm reduction programs. The main objective of MMT is to increase patient adherence to treatment and prevention of relapse and treatment failure, but relapse prevention is one of the major challenges in methadone treatment. Because of the stigma associated with drug use, many MMT service users refuse to give accurate personal information to the MMT centers so that the exact statistics of the rate of treatment failure does not exist. The use of direct methods to detect sensitive behaviors in addition to the need for a very high sample size will result in incorrect estimates in this case due to people refusing to respond or giving defective and incorrect answers. Therefore, in this study, we tried to solve this challenge using the indirect extension of the network

Methods: In this cross-sectional study, 1275 men and 1275 women aged >18 years who had lived in the city of Kerman for at least 5 years were recruited via multistage sampling. Data were collected via face-to-face interviews using a questionnaire that included questions to estimate the network size of male and the residents of Kerman and the number of MMT users and failure among them.

Results: In total, the average network size of the citizens of Kerman was 235; of them, 97 were men, and 138 were women. On the other hand the average network size of the males of Kerman was 196; of them, 103 were men, and 93 were women. Overall, the numbers of MMT users and

failures were estimated at 5289 and 2731, respectively, leading to a failure ratio of 52%. The treatment failure ratio in the women and men was 55% and 51%, respectively. Among the men, the failure ratio in all age groups was ~50%. Among the women, the failure ratio in those aged <18 years was 76%.

Conclusion: The considerable failure ratio could indicate the need for conducting studies on MMT services to understand the reasons behind such. This is of particular importance in specific groups, such as in young women. Further, the comparable results with other direct methods could indicate that the NSU method could be used in the size estimation of MMT failure ratios.

Keyword: Methadone; MMT; Network Scale Up; Treatment Failure

Kerman University of Medical Sciences

Faculty of Public Health

In Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of MSc in

Epidemiology

Title:

Determine the sex and age structure of social network of Kermanian and estimation of failure rate of methadone maintenance treatment in people over 18 years by Network Scale Up method

By:

Zeinab Heidari

Supervisors:

Dr. Farzaneh Zolala

Advisor:

Dr. MohammadReza Banshi

Dr. Hamid Sharifi

Year: 2017